

Innhald

Innleiing	9
Kapittel 1	
Å erfare litteratur	13
Litteraturkompetanse	14
Det gjennomtenkte språket	16
Å bli ein lesar	17
Å vere ein aktiv lesar	18
Den implisitte lesaren	19
Tomrom i tekstar	20
Høgtlesing og høgtlesarens rolle	21
Barns litterære responsar	23
Pedagogen som litteraturlærar	26
Kapittel 2	
Barneperspektivet	28
Tematiske koplingar til barnet som lesar	29
Tema som vekker uro	30
Motiv og tema	31
Nærleik til lesaren	33
Å alliere seg med barnet som lesar	34
Eksempel 1: Å tydeleggjere vakseninstansen	36
Eksempel 2: Å alliere seg med barnet via ein tredjepersonsforteljar	38
Eksempel 3: Å alliere seg med barnet via ein førstepersonsforteljar	39
Eksempel 4: Å etablere eit barne-vi	40
Barnelesaren, teksten og den vaksne	42
Å vurdere barnelitteratur	43

Kapittel 3

Eventyr, legender, segner og fablar	46
Eventyr	47
Eventyret som sjanger	50
Eventyrtypar	53
Barn og eventyr	55
Legender	60
Segner	64
Fablar	65
Fabeltradisjonen etter Æsop	67

Kapittel 4

Forteljande prosa	71
Grunnstrukturen i forteljinga: å reise og å komme heim	71
Dramaturgien i forteljande prosa	73
Tekstens forteljar og tilhøyrar	77
Realistiske og fantastiske forteljingar	81
Realistiske forteljingar	81
Fantastiske forteljingar	88
Fantasi eller realisme?	97

Kapittel 5

Bildeboka	98
Bøker for dei minste	99
Peikebøker med litterært potensial	100
Småbarnsbildeboka	104
Bildebokas teori	107
Paratekstar	109
Oppslag og sidevending	112
Ord og bilde saman – ikonotekst	112
Ord og bilde – ulikt kommunikativt potensial	114
Forholdet mellom ord og bilde – ulike ikonotekstprinsipp	118
Ord og bilde: Addisjon eller multiplikasjon?	127

Kapittel 6

Rim og regler, songar og dikt	129
Den poetiske språkfunksjonen	129
Rim og rytme	130
Onomatopoetikon og kontrastering	132
Det poetiske bildespråket	133
Folketradisjon, barnetradisjon og kunstpoesi for barn	135
Modernisme for barn	140

Kapittel 7

Fagboka 146

Fagbokas kunnskapsområde 147

Fagbokas ordensmåtar 148

 Lineær organisering 149

 Romleg organisering 156

Retoriske verkemiddel i fagboka 162

 Eksempel og generalisering 162

 Narrative grep 164

 Samtalen 165

 Visuell fagformidling 167

Førforståing og kunnskapsformidling 169

Kapittel 8

Barneboka i dialog med andre medium 171

Lesebøker, fagbøker og barneblad 171

Teikneseriar, teikneseriebiledebøker og grafiske romanar 173

Radioen – dørøpnar for ein ny småbarnslitteratur 176

Forteljingar presenterte gjennom film og tv 178

Digitaliserte forteljingar 183

Kapittel 9

Barnelitteraturens konstruksjonar av barn og barndom 186

Barndom som kulturell konstruksjon 186

To dominerande barndomsførestillingar 187

Barnelitteraturens konstruksjonar av barn og barndom 190

 Eksempelforteljinga 190

 Samtaleforteljinga 192

 Robinsonaden – og «gutter som blev mænd» 193

 Barnet som «frelsar» – ein romantisk jenteprototyp 196

Etableringa av ein norsk barndom og ein norsk barnelitteratur 197

 Gjennomslag for barneperspektivet 198

 Barnet som kritisk korrektiv 201

 Når skiljet mellom barndom og vaksenliv forsvinn 203

Litteratur 208

Notar 217

Stikkordregister 227